מו: כירה פרק שלישי שבת

ואמר עולא מה טעם. להכי איצטריך לפרושי האי טעמא משום דמשמע ליה דסבר האי תנא כמאן דאסר לקמן להתקשט בהן בחצר מדקתני הרי הן ככל הכלים הנטלין בחצר פירוש ככל הכלים שמלאכתן לאיסור דשרי לצורך גופן ומקומן ולהכי מפרש עולא דאיכא תורת כלי עליה וקשה לר"י דאמר בפ' מי שהפך (מ"ק יב: ופס) ר' יהודה נשיאה נפק בחומרתא דמדושא [עי' פי' רש"י שם] שמע ר' אמי ואיקפיד אמר רב יוסף מ"ט איקפיד והתניא השירים והזמרים כו' ומאי פריך מינה אדרבה מינה משמע דאסור לצאת בהן כדפי' והתם קאמר נפק דמשמע דרך מלבוש ונראה לר"י דחומרתא דמדושא היינו טבעת של עץ כמו שמפרשים רבותיו של רש"י ולא של אלמוג כמו שהוא מפרש דאלמוגין מפרש בראש השנה (דף כג.) בסיפא והכא קאמר דמדושא אלא של עץ אחר הוא שאמו מדושא ואין שם תכשיט עליו וכשיוצאים בו דרך מלבוש לא הוי קישוט אלא טלטול בעלמא ולהכי ידע רב יוסף דר' אמי לא איקפד אלא משום טלטול והשתא מייתי שפיר מהך ברייתא דשרי לטלטל לצורך גופו או לצורך מקומו דאסר לר"י אבל קאמר אבל לרה"י אסור כדאמרי' בפ' הדר (עירובין סט. ופס) ההוא גברא דנפיק בחומרתא דמדושא חזייה לר' יהודה נשיאה כסייה אמר כגון זה מבטל רשות לר' יהודה: **והתנן** ר"ש אומר כל שאין מומו ניכר מע"ט אין זה מן המובן. קשה לר"י מאי קא פריך הא ע"כ טעמא דר"ש לאו משום מוקצה אלא משום דסבר דאין רואין מומין ביו"ט דהא ר' יהודה לאית ליה טפי מוקצה שרי התם בריש אין לדין (גיטין כה: ופס) כגון שנפל לגוב ילד מומחה וילאה אם יש בו מום יעלה וישחוט ואם לאו לא ישחוט וי"ל דדייק מדלא קתני ר"ש אוסר לפי שאין רואין מומין בי"ט דהוה משמע לכתחילה אסור אבל בדיעבד מבוקר ומדקתני אין זה מן המובן משמע דהוי מוקצה ואפי' בקרו אינו מבוקר והכי פליגי דר' יהודה סבר רואין מומין בי"ט הלכך לא הוי מוקצה דמיירי בנפל בו מום מע"ט כדמוקי לה התם וי"ש סבר אין רואין ולכך אפי' בקרו אינו מבוקר משום מוקצה וא"ת דבגילה משמע דאפי' סבר כאדא בר אוכמי דאמר לר"ש היכא דנפל בו מום מע"ט אם בקרו מבוקר דאמר אביי התם כוותיה דרבה בר רב הונא מסתברא מדקתני תלת בני בברייתא" (ומוקמא ההיא ברייתא כאדא בר אוכמי) וע"כ הא דשני ליה בין נפל בו מום קבוע מע"ט לנפל בו מום בי"ט משום דבנפל בו בי"ט [2]איכא תלתא מי יימר דקאמר בסמוך ובנפל בו מע"ט ליכא אלא חד מי יימר דמיחדקיק ליה חכם מאי קשיא מגר שכבה דליכא כל הני מי יימר וי"ל דמזר בו אביי ולית ליה [3](דאדא בר אוכמי) משמע מתני' דרב אושעיא דאדא בר אוכמי רבה לאו דווקא דהא ר"ש אסר אפי' בנפל בו מום קבוע מע"ט דהשתא ליכא אלא חד מי יימר דמיחדקיק ליה חכם דקאמר אם יש בו מום קבוע מע"ט דהא פריך אהא דקאמר ר' יהודה ואם לאו לא יאמוט פטיטא ומשני לא צריכא דנפל ביה מאתמול מום עובר והשתא הוה ליה מום קבוע מהו דתימא כיון דדעתיה עילויה נשחטיה קמ"ל א"כ הא דקאמר אם יש בו מום יעלה וישחוט הייגו ע"כ מום קבוע מע"ט ואפי' לאדא בר אוכמי דשרי ר"ש בדיעבד בחד מי יימר מ"מ נפל בו מום עובר מע"ט דאיכא תרתי מי יימר לכאורה משמע התם דאסר לכך נראה דלאו דווקא הן דאפי' בחד מי יימר סגי וכן מוכחא מתתקפתא דרמי בר חמא דפריך מחד מי יימר: **מי** יימר דמיחדקיק לה בעל. ואע"ג דפריות שנדהה מהם אינם מוקצין לענין טלטול [4]דהא חזו לאחר בני אדם מ"מ אית לן למימר מינו דאתקלאי בין השמשות מאכילתם איתקלאי לגולי יומא אי נמי מיירי בפירות שלה ואסרתן לכל אדם: **מי** יימר דמיחדקיק לה בעל. תימה מי דמי התם ודאי לא מיחדקיק ליה חכם דאין רואין מומין בי"ט אבל הכא דאין לך איסור בדבר מיחדקק לה בעל ולית לן למימר מי יימר דהא לר' יהודה דקסבר רואין מומין בי"ט לא אמרי' מי יימר [5]וי"ל דבעל נמי לא ניחא לה לאחדקק דזימנין דשרי נדרים שנדהה לדבר מלוה: **התם** אי [6]א מיחדקיק ליה חכם בני ליה בני' הדיוטות אבל הכא בי'. ואע"ג דבפ"ק דחולין (דף יח:) אמר רב יהודה אמר ר' ירמיה ספק משמיה דרב ספק משמיה דשמואל ג' מתירין את הבכור במקום שאין מומחה היינו דוקא במומין מוכהקין כגון מיסמא עינו נקטעה ידו נשברה רגלו כדאמרינן בשילהי המוקדשין (בכורות לו:) וה"ג דהוה מצי למימר מי יימר דמיחדקי ליה ג' הדיוטות דוקא לא מיחדקי ליה משום דאין רואין מומין בי"ט והא דנקט דמיחדקי ליה חכם משום שרי בכל מומין: ולפי"ז אם נני טבל דאמר אם עבר ותיקנו מתוקן דדוקא חכם אמר הכא לא מיחדקי אבל נני הדיוטות לא אמר מי יימר ומיהו לפי מ"ש בפנים ה"ג המ"ל כו' לא אם טבל כדפי' לעיל ולהכי נקט חכם משום דמתיר בכל מומין ומיקר טעמא משום הכא איכא איסורא והתם ליכא והא דנקט התם אם לא מיחדקיק ליה חכם סגיא בני הדיוטות אע"ג דשרי מפיג מוקצה אי לא סגיא ליה בני הדיוטות (מ"ר):

בבתה אין [7]לא בבתה לא. כן דרך הש"ס דאע"ג דהוה מצי לאתויי ריש"ל דקתני בהדיא חוץ מן הגר הדולק בשבת מייתי סיפא ודייק מינה[8]: **דכל** היכא דקמבוין איכא איסורא דאורייתא. ומ"ת דהכא בכיבוי ליכא איסורא דאורייתא לר"ש דמלאכה שאינה צריכה לגופה היא וי"ל דה"ק דכי מיכוין איכא איסורא דאורייתא כגון בפתילה וצריך להנהנה [9]אע"פ שזה התירון דמוק הוא הא בלאו הכי פורר"ת:

הגה

השירים מלעדות: **הרי הן ככל הכלים.** אע"פ שאסור לצאת בהן לרה"ר כדאמרי' בפרק במה אשה יוצאה (לקמן עט:) גזירה דילמא שלפא ומחוייא מיהו תורת כלי עליהן ומותר לטלטלן אגל כדרך מלבוש: **מומו ניכר.** גבי כבוד קאי: **מי יימר דמיחדקיק ליה חכם.** שימצא חכם שיחקק לו ביו"ט לרואות אם מום קבוע הוא או לא: **מפירין נדרים.** בעל לאשתו: **ונשאלין לנדרים.** לחכם להתירן: **שהן לצורך שבת.** כגון נדר שלא יאכל היום: **ואמאי.** מותרת לאכול ואפי' שרי לה בעל ליתסר לה משום מוקצה דהא אסחה דעתה ואמרה מי יימר דמיחדקיק לה בעל: **על דעת בעלה.** ע"מ אם ירצה הבעל וסמכה עליה דמיחדקיק לה כיום שמעו: **הכא מי יימר כו'.** והדיוטות לא מצו למישרייה לבכור אלא במום הידוע לכל כגון מחוסר אבר: **איסורא דאורייתא.** כיבוי אב מלאכה הוא[8]. מריץ ליכא איסור דאורייתא דמופר דאמר לקמן מולדה דמורם ומייב ה"מ מופר כדרכו במרא וקרלוס: **מוכרין בדרכן.** ואפי' של כלאים לוגשו להרחותו בשוק: **וכלבד שלא יפכון.** להנאת חימוס. והא ר"ש היא מדאזיל בתר כוונה: לדבר

ואמאי עולא מה טעם. לפי שהיה מלמד לתלמיד מתניתין דכל הכלים טעון לתת קונם לפלוני כו' אנשים משום דהתם נמי מיחמד לאיתר לפלוני כי אנשים אבל השירים כי' אין עושין כ"ש לנשים ויכין דאסור להתקשט בהן ה"ל לאסרן לטלטל אפ"ה כיון דאיכא תורת כלי עליה שרי והכא נמי ל"ש:

ב) ולפיכ לאמיר דאמ"ר דנפל מום מע"ט אינה ג' אי מי יימר דהכא נלא אינה הוי יודעים כלל שהיה בו מום מומו ניכר לתתם אמ' אבל בעלים יודעים ולאדא בר אוכמי ל"ל דאמ"ר ד"ר"ש אייתי דנפל בו מום מע"ט מקוקי על ד"ר מ"מ מיהי נמי כנפל בו מום בי"ט אי מום עובר מע"ט מדקתני אין זה מן המובן דמשמע אפילו ניקרו אינו מבוקר:

ג) וקרים מיהו דהכא בנדרים דמשמע בילים כי' לנו לאסור כי התם דלא דמיא בילים:

רב נסים גאון

התם אי לא מודקק ליה חכם סגיא בני הדיוטות. משתבת עיקר דילה בבכבתא דנדרים בפרק נערה מאורסה (דף עוה) אהרן יבניו וכל ישראל בפרשת נדרים למאי הילכתא, אמר רב אחא בר יעקב להכשיר ג' הדיוטות. וכותיה נרסי בפרק יש נוחלין (ב"ב קכג).

רבינו חננאל

כמו (ש"מ עולא) [שאי עולא] בשירים וזמרים ושבעות הנאיל תורת כלי עליהן. תנא מותר שמן שכנר ושבקערה אסור להתקשט ממנו ורי"ש מתיר. אלמא לר"ש לית ליה מוקצה. איני והא לענין בכור שנפל בו מום ר"ש אמר ר"ש אין זה מן המובן. ושנינן שני זה מזה. בנר אדם מצפה מתי יכבה נרו ויסתתק מן השמן ימכין ליה. אבל לגבי מום ליכא למימר הכי דאמר מי יימר דנפיל ביה מומא, יאי נפל מי יימר דמיחדקיק ליה חכם. ומיתבינן מהא דתנן מפירין נדרים בשבת דלצורך השבת. ושנינן כל דנודרת על דעת בעלה היא נודרת. ומבתחילה כך נדרה בחוקת שיפר לה בעלה. הא (דתנן) נשאלין נדרים לצורך השבת נימא מי יימר דמיחדקיק ליה חכם. ושנינן שני התם דסגיא בני הדיוטות. דמי אביי ורבי אמר ר' שמעון ככה הגר מותר לטלטלו. מכלל דאי לא בכה חייש דילמא כי מטלטל ליה שבא יכבה, והא איהו דאמר גורר אדם מטה כסא ומפסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ. הנה דאע"ג דנעשה חריץ כיון דבלא כוונה נעשה לא חייש ר' שמעון. ושני כל היכא דבי מכרין אתי למינגב באיסורא דאורייתא. כגון בביית הגר וכיוצא בו חייש ר"ש וגזר בדרבנן. וכל היכא דבי מכרין איסורא (דרבנן) היא, כי לא מכרין (שר) ר"ש לכתחילה. איני והא מוכרי כסות דכו', וכלאים איסורא דאורייתא היא, וכי לא מכרין שרי ר"ש לכתחילה. ומשני דבא

ל) עי' נתליפי גרסאות.

מסורת הש"ס

ל) מר"ק יב:, ב) [לעיל מד.] כילה ל:, ג) כילה טו., ד) לקמן קנו. נדרים עז., ה) יבמות כט: ניעין פנ: נדרים עג: נדה מז:, ו) לקמן קנו. נדרים עז., ז) [תוספתא כילה פ"ב] [לעיל כב. כט: כילה כט: פסחים קז. מנחות מח.], ח) בלאים פ"ט מ"ה לעיל כט: פסחים מז., ט) [לקמן עב.], י) רש"ל מ"ז, כ) [מר' חוס' לעיל ל"ט: ד"ה אלא מני ועי' תר"מ].

גליון הש"ם

גמ' אמר עולא. עי' לקמן דף נט ע"ב תוס' ד"ה מתן דרכה: תוס' ד"ה מי יימר דמיחדקיק לה בעל ואע"ג וכו' דהא חד לשאר ב"א. עי' לקמן דף קמ ע"ב תוס' ד"ה כיון דחוא: שם ד"ה הכל הכא וכו' אע"פ שזה חתיריין דחיק. עי' בנכורות דף כה ע"א תוס' ד"ה דבר ליה:

מוסף רש"י

השירים. נוסקי"ש כלאי"ם (מר"ק יב.). מתחר השמן שבנר ושבקערה. נר קרינדי"ל. מותר בשמן שניתן בנר לא בקערה, שמן הניתן להדלקת הנר של שבת וכנה, המיתר יש בה משום מוקצה ואסור (ביצה ד.). אין זה מן המובן. לאו משום מוקצה אסר ליה, דהא ליתי ליה מוקצה, אלא לפי שמתירו בי"ט נראה כמתקנו, אי דאיכא ליה כדן דין דנמוך ביה משום שנות, והכי קאמר אין המתנו היתר ואיני מוכן להכבר (שם כו.). מפירין נדרים בשבת. בעל לאשתו יאמר לנחיר (נדרים עז.). לצורך השבת. כגון שנדרה מלאכה יומתכשיטין (שם). דבר שאין מתכוין מותר. אלף על גב דקעביד מדין יהוי תולדה דמורם לא היה (לעיל כב.). מוכרי כסות מוכרין בדרכן. מעטפים בכסות כלאים (פסחים נו.). כסות של כלאים לוגשו בשוק כדי להראותו למוכרי. אלא לאסרה תורה אלא לגיסה שהיא להתחמם מדרך כל הלוגשים, והעלאה דומיא דלגיסה נמי דמתהני בה (לעיל כב.). ובלבד שלא יתכוין. להנאת לגיסה (פסחים שם). והצנועין. כגרים שמרחיקין עצמן מכל איש שפחים (לעיל כב.) לו: מרגיש שמתרחקים מן הכיעור ומן הגזמה לו (פסחים שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com